

[Ib Nørland]

over for det ser man i folkene i disse lande en voksende vilje til at tage deres skæbne i egne hænder.

Man rejser deriblandt også – og med rette – krav til den verden, det system, der har udnyttet dem så længe. Det gør man med tankegange og ideologier, som naturligvis ikke ligger hr. Jørgen Junior nær. Han ville ikke komme ret langt med sin filosofi dér. Han kan beklage, at det er, hvad han kalder marxistiske bevægelser, som søger inspiration også i socialistisk tankegang, men det er simpelt hen en følge af den historie, der er gået forud.

Udenrigsudvalget havde en delegation i Tanzania og Kenya for nylig, som fremskridtspartiet ikke fandt det nødvendigt at deltage i, en stillingtagen, som jeg personlig ikke har grund til at beklage mig over, men som er politisk ganske karakteriserende. Nogle af de direkte indtryk, man fik ved den lejlighed, var netop, for hvor stor en del af befolkningen tilværelsen er en evig kamp for bare at overleve.

Jeg vil på den anden side gerne erkende, at det, vi så ved forskellige dansk støttede u-landsinstitutioner, viste, hvordan en endog meget beskedne hjælp i en række forhold kunne være effektiv under de betingelser, der eksisterede i disse lande, og den personlige indsats fra de hjælpere, frivillige eller eksperter, som dér virkelig udførte et meningsfyldt arbejde, synes jeg man har al grund til at udtale respekt for. Det har i hvert fald slet ikke noget at gøre med de mærkværdige forestillinger, som fremskridtspartiets talere har frembragt fra denne talerstol.

Men hvad man også fik indtryk af, var, hvor umådelig langt man var fra at løse problemerne, at den u-landshjælp, der ydes, i virkeligheden er en uhyre beskedne afbetaling på det historiske ansvar. Netop disse indtryk synes jeg yderligere understreger, hvor urimeligt det er, at netop denne forespørgsel skal være grundlaget for debatten her. Men når man altså igen skal have en principdebat, vil jeg også igen sammenfatte nogle af de synspunkter, vi har på problematikken.

For det første, at det afgørende grundlag for at overvinde de modsætninger, som ligger på denne led, er at udvikle produktivkræfterne i udviklingslandene. Der er naturligvis ikke nogen grund til, at de i disse lande skul-

le opfinde alting igen, men de kan tværtimod benytte sig af, at en del af verden er videre fremskreden i teknik og anden form for indsigt, og samtidig må dette betyde, at man skaber de elementære betingelser for civilisation og et civiliseret liv.

Men den anden side af sagen er spørgsmålet om de samfundsmæssige forhold, der eksisterer for udnyttelsen af produktivkræfterne, og dér tror jeg det er ganske afgørende, at den hjælp, der ydes, klart ydes på de nationale befrielsesrejsningers eget grundlag; ellers kan det kun føre til ganske alvorlige sammenbrud. Det er i ministerredegørelsen delvis erkendt, men på dette område viser også de indre modsætninger i kapitalistisk u-landshjælp sig, fordi den ydes af et økonomisk system, der netop bygger på profitten som motiv, og ikke tilrettelægges udelukken- de og først og fremmest af hensyn til folkene og deres behov.

Det fører til – og det er den tredje ting – at selv positive og påkrævede ydelser vil være utilstrækkelige, ikke vil føre til nogen løsning, vil blive lapperier, så længe udbytningen af disse lande fortsætter. Det er jo sådan, at imperialismen i verdensmålestok opererer med sine arbejdsredskaber, opererer på markedet med priser, med renter, med handelspolitikken osv., sådan at man faktisk stadig væk sluger de i u-landene arbejds-skabte værdier til fordel for kapitalens store centre.

Det foregår i et ganske komplekst system, hvor endda også undertiden det, der kaldes hjælp, bruges til at indpasse landene i en imperialistisk magtpolitik, som hindrer frigørelsen af folkene dér.

Ud fra disse vurderinger har vi det standpunkt, at vi da godt vil yde støtte til også beskedne reformer og en reformpolitik, men vi vil gøre det ganske uden illusioner om, at det betyder en løsning af problemerne. Vi kan støtte en sådan udvikling af hjælpen, så meget mere som de nye nationer selv går ind for det, simpelt hen ud fra den nødsituation, de befinder sig i. Altså, som forholdene er, kan vi også godt støtte den officielle danske målsætning for u-landshjælp, nemlig at den skal fremme økonomisk vækst, social fremgang og politisk selvstændighed, men det er ikke gjort med bare at proklamere det.

Jeg kan ikke godkende ministerens alt for problemløse og velfriserede redegørelse for de ret så dybtgående og hårde problemer, det